

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 10CoP/81/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5713212259
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 12. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Róbert Urban
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2014:5713212259.1

Uznesenie

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, vo veci starostlivosti súdu o maloletú C. B., nar. XX.X.XXXX, bytom u matky, v konaní zastúpenú kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Martin, dieťa rodičov: matka - Mgr. M. B., rod. Z., nar. XX.X.XXXX, bytom M., M. I. XXXX/X, právne zastúpená advokátkou Mgr. Barborovou Kleinovou Bučkovou, so sídlom M., A. XX; a otec - P. B., nar. XX.X.XXXX, bytom E. B. XXX, právne zastúpený Advolátskou kanceláriou Gallo, s.r.o., so sídlom Martin, Jilemnického 30, o návrhu matky na zvýšenie výživného a o návrhu otca na zníženie výživného, na základe odvolania otca proti rozsudku Okresného súdu Martin č. k. 20P/281/2013-305 zo dňa 16. júla 2014, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom okresný súd s účinnosťou od 1.8.2013 zvýšil vyživovaciu povinnosť otca k maloletej C. na čiastku 185 eur mesačne a v prevyšujúcej časti (nad 185 eur do 250 eur) návrh matky na zvýšenie zamietol. Rovnako zamietol (v celom rozsahu) i vzájomný návrh otca na zníženie vyživovacej povinnosti. Nadväzne vyčíslil nedoplatok na výživnom za obdobie od 1.8.2013 do 31.7.2014 v celkovej sume 828 eur, umožnil otcovi jeho splácanie v splátkach po 25 eur mesačne spolu s bežným výživným pod následkom straty výhody splátok a vyslovil zmenu (pôvodného) rozsudku Okresného súdu Martin č. k. 22P/108/2009-90 zo dňa 3.8.2009. O trovách konania rozhodol podľa § 146 ods. 1. písm. a/ O.s.p. tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania, nakoľko ide o konanie, ktoré mohlo začať i bez návrhu.

Súd I. stupňa konštatoval, že od poslednej úpravy vyživovacej povinnosti v roku 2009 došlo k podstatnej zmene pomerov, ktorá odôvodňuje zvýšenie výživného. Vo vzťahu k maloletej uviedol, že táto už nenavštevovala „bežnú“ základnú školu, ale cirkevnú, kde sa uhrádzalo školné, pričom od septembra (2014) sa má pripravovať na budúce povolanie 5-ročným bilingválnym štúdiom na cirkevnej strednej škole. Okrem toho vekom, rastom, fyzickým a psychickým vyspievaním, ako aj v dôsledku vývoja cien sa u maloletej zvýšili výdavky na základné hmotné potreby ako strava, oblečenie, obutie, hygienické a kozmetické potreby. V danej spojitosti poukázal na priemernú ročnú mieru inflácie v rokoch 2013 a 2014. Za významné považoval, že maloletá je šikovnou žiačkou, ako i veľkým športovým talentom. Pribudli jej ďalšie športové aktivity, ktorých sa aktívne a s úspechom začala zúčastňovať, keď sa okrem plávania súťažne venuje aj behu a bicyklovaniu. Taktiež výdavky na tieto činnosti sú súčasťou výživného, pretože prispievajú k všestrannému rozvoju dieťaťa a je podľa okresného súdu dôvodné, aby sa na nich podieľal aj otec. Dodal, že zvýšené výdavky má maloletá aj v súvislosti s liečbou alergie.

U otca za preukázané považoval, že po strate zamestnania (z objektívnych dôvodov) sa stal živnostníkom, v dôsledku čoho sa jeho príjem znížil o 290 eur pri porovnaní priemerného mesačného príjmu v roku 2013 so stavom v referenčnom období (rok 2009). Okresný súd však následne vychádzal z potenciality jeho príjmu, keď konštatoval, že otec si môže zvýšiť príjem prácou v pracovnom pomere v odvetví energetika a elektrotechnika, lebo v tomto sú k dispozícii pracovné príležitosti. Poukázal pritom na portál „naše platy“, v zmysle ktorého má elektrotechnik mimo Bratislavy plat 700 eur, servisný

technik 800, resp. 900 eur + výkonnostné ohodnotenie. Možný je výkon takejto práce i v Martine a okolí (Žilina, Čadca), a to pri rozpätí mzdy 500 až 1.500 eur mesačne. Okresný súd zdôraznil, že otec byva v nadštandardne zariadenom rodinnom dome. Je síce pravdou, že napr. varnú dosku, mikrovlnnú rúru, elektrickú rúru a digestor v hodnote 1.812 eur kúpil ešte v prvej polovici roku 2011, kedy pracoval, ale dom dobudoval a zariadoval až v čase vykonávania živnosti. Taktiež, aktuálne narodenému synovi, zakúpil nadštandardnú výbavičku, ktorú nemohla financovať partnerka otca, lebo táto nedisponuje žiadnym príjmom. Z daných dôvodov otcom priznaný príjem nemôže byť jeho skutočným príjmom.

U matky okresný súd vyhodnotil ako zmenu pomerov nárast príjmu o 630 eur, keďže matka už je v riadnom pracovnom pomere (po skončení rodičovskej dovolenky). Zároveň zdôraznil okolnosť výkonu osobnej starostlivosti sporej so zabezpečovaním každodenných potrieb, ktorú (starostlivosť) je potrebné považovať za ekvivalent finančného plnenia. Uzavrel, že za spravodlivé je možné považovať zvýšenie vyživovacej povinnosti od prvého dňa v mesiaci, v ktorom matka podala návrh.

Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podal odvolanie otec, ktorý sa domáhal jeho zrušenia a vrátenia vecí na ďalšie konanie. Nesúhlasil s „presvedčením“ okresného súdu, že je v jeho možnostiach a schopnostiach platiť zvýšené výživné. Predložil totiž všetky listinné dôkazy preukazujúce jeho kompletne výdavky, príjmy a majetkové pomery. Nad uvedený rámec nedisponuje žiadnym iným majetkom ani príjmom, za nesprávne preto označil okresným súdom prezentované skutkové zistenia, v zmysle ktorých výška jeho príjmu bude zrejme vyššia, než ktorá bola v konaní preukázaná. Zdôraznil, že prevažná väčšina nákladov na výbavičku bola hrazená z jednorazového príspevku od štátu, ktorý je vyplácaný pri narodení dieťaťa (cca 800 eur). Namietal tiež záver, že žije v nadštandardne zariadenom dome; naopak žije - podľa svojho presvedčenia - skromne.

Vo vzťahu k webovému portálu „naše platy“ uviedol, že sa nejedná o portál náležitej výpovednej hodnoty, ktorý by mohol byť podkladom pre štatistiku. Nejde oficiálny prehľad reálnych platov, nie sú v ňom uvedené konkrétne mzdy, nie je zrejme či zverejnený plat je vyjadrený v super hrubej, hrubej alebo čistej mzde a nie je jasné, či táto práca za mzdu je vôbec existujúca. V kontexte s týmto dôkazom sa okresný súd vôbec nevysporiadal s dôkazmi doloženými odvolateľom - výplatnými páskami elektrotechnikov pracujúcich v okrese Martin a okolí - rovnako ani s ďalšími jeho tvrdeniami doloženými listinnými podkladmi. Uzavrel, že v prebiehajúcom konaní jednoznačne preukázal výrazné zhoršenie svojej majetkovej a finančnej situácie, ako i pribudnutie ďalšej vyživovacej povinnosti.

Matka sa v plnom rozsahu stotožnila s rozhodnutím súdu prvého stupňa. Dodala, že nie je objektívne možné, aby otec zarobil len cca 300 eur mesačne, za situácie, keď sám uviedol, že jeho pravidelné mesačné výdavky predstavujú 477,06 eur. Len náklady otca na pohonné hmoty pritom predstavujú 50 eur mesačne a pokiaľ by skutočne zarobil iba 300 eur, znamenalo by to, že nemá dostatok zákaziek, čo však z rozsahu spotrebovaných pohonných hmôt nevyplýva. Ak je odvolateľ schopný investovať značné finančné prostriedky do zariadenia rodinného domu, musí byť - podľa matky - súčasne schopný platiť aj zvýšené výživné na maloletú C..

Obdobne, človek s príjmom 300 eur nemôže byť spôsobilý zakúpiť pre dieťa kresielko v hodnote 45,99 eur, ležadlo v sume 79,89 eur a jedálenskú stoličku v hodnote 69,80 eur, lebo ide o nadštandardné veci. Pre účely riadnej starostlivosti o novonarodené dieťa je nevyhnutné ešte pred jeho narodením nakúpiť väčšie množstvo nevyhnutných vecí (napr. zavinovačky, periny, posteľku, matrac, ochranné hniezdo, fusak, plienky, detskú kozmetiku, detské fľaše, oblečenie bežné i teplé - nakoľko sa dieťa narodilo v zimnom období atď.), práve na zabezpečenie ktorých bol podľa matky jednorazový príspevok od štátu využitý. Nespochybňovala síce výdavky otca na maloletého Juraja, zároveň však mala za to, že je v jeho schopnostiach platiť súdom určené výživné na maloletú C.. Záverom zdôraznila vynikajúce výsledky maloletej vo všetkých športových disciplínach, ktorým sa venuje a dodala, že je povinnosťou oboch rodičov ju v talente podporovať a ďalej ho rozvíjať.

Podaním došlým odvolaciemu súdu dňa 26.11.2014 matka doplnila, že otec maloletej bol dňa 15.11.2014 zvolený obyvateľmi Obce Turčianske Jaseno do funkcie jej starostu. Okrem živnosti tak bude mať ďalší príjem z výkonu funkcie starostu vo výške 1.200 až 1.400 eur mesačne. Taktiež z tohto dôvodu považovala určené výživné za prijateľné a primerané.

Kolízny opatrovník ostal v odvolacom konaní nečinný.

Krajský súd, ako súd odvolací, vec preskúmal v rozsahu vymedzenom ustanovením § 212 ods. 2 písm. a/ O.s.p. a bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie podľa § 221 ods. 1 písm. f/, h/, ods. 2 O.s.p.

Proces dokazovania v občianskom súdnom konaní má svoju logickú postupnosť, v zmysle ktorej sú skutkové zistenia výsledkom vykonania dôkazov (§ 122 O.s.p.) a ich hodnotenia (§ 132 O.s.p.). Z tohto dôvodu platí, že skutkové zistenia môže formulovať iba ten súd, ktorý dôkaz vykonal (zásada priamosti ako jeden z pojmových znakov dôkazného konania). Na tento postup súdu (vykonanie dôkazov) nadväzuje právo účastníka vyjadriť sa k vykonaným dôkazom. Svoje právo však môže účastník realizovať, len ak sa dôkazy na pojednávaní zákonným spôsobom vykonali. Spôsob vykonania listinného dôkazu - prečítaním alebo prednesením (tzv. konštatovanie) jeho podstatného obsahu - musí pritom jednoznačne vyplývať zo zápisnice o pojednávaní. To znamená, že v nej musí byť uvedené, že bola prečítaná určitá (presne označená) listina alebo jej konkrétna časť; alebo musí zo zápisnice vyplývať, že sudca vlastnými slovami oboznámil obsahový základ listiny. Nadväzne (po špecifikácii vykonaných dôkazov v zápisnici o pojednávaní) musí byť aj z rozsudku zjavné, z ktorého konkrétneho (na pojednávaní) vykonaného dôkazu súd vyvodil ten-ktorý skutkový záver.

Hoci vo všeobecnosti je aplikácia princípu potenciality v dotknutom druhu rodinno-právnych vzťahov prípustná (resp. žiaduca), z vyššie opísaného (procesného) aspektu je zásadný záver okresného súdu o potencialite príjmu na strane otca neakceptovateľný. Pokiaľ totiž prvostupňový súd vychádzal z listinných dôkazov preukazujúcich výšku príjmu dosahovanú v odbore elektrotechnik, žiadny z listinných dôkazov (túto skutočnosť preukazujúcich) zákonom predpokladaným spôsobom na pojednávaní nevykonali. Navyše, z obsahu listín, ktoré okresný súd takýmto spôsobom „vyhodnotil“ vyplýva značne široký (do úvahy prichádzajúci) platový rámec v predmetnom odbore - od 500 až do 1.500 eur mesačne. Okresný súd však v rámci svojej úvahy nijakým spôsobom bližšie nekonkretizoval/neustálil, ktorú sumu (t.j. či na spodnej úrovni, v priemere alebo v hornej časti rozsahu) a z akého dôvodu považuje za relevantnú, t.j. takú z ktorej pri potencialite príjmu otca vychádzal. Možno dodať, že hoci v prípade inštitútu potenciality ide „len“ o fikciu, jeho aplikácia nie je bezbrehá a pre účinné uplatnenie nevyhnutne vyžaduje relevantné skutkové zistenia. Inými slovami, záver o možnosti využitia tohto inštitútu nemôže byť založený na nedostatočných skutkových podkladoch, resp. arbitrárnom odôvodnení. Zároveň procesnej situácii zodpovedá i odvolacia námietka, že okresný súd sa nevysporiadal s tými listinnými dôkazmi, ktoré vo vzťahu k sporným platovým pomerom predložil otec.

Napadnuté rozhodnutie vykazuje nedôslednosti aj v súvislosti s právom na odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako neoddeliteľnej súčasťou základného práva na spravodlivý proces, resp. ústavného práva na súdnu a inú právnu ochranu. V posudzovanej veci odôvodnenie napadnutého rozsudku postráda vyhodnotenie zásadných skutkových okolností (z pohľadu zvýšenia vyživovacej povinnosti), ktoré vyšli najavo v konaní (boli účastníkmi namietané). Predovšetkým ide o pribudnutie ďalšej vyživovacej povinnosti na strane otca, resp. pokles príjmu jeho partnerky z materského príspevku na dávky v hmotnej núdzi. Z určujúceho hľadiska - z pohľadu zákonných kritérií - pritom ide nepochybne o relevantné skutočnosti a úplná absencia ich vyhodnotenia v ktoromkoľvek smere (t.j. či ide o kvalifikovanú zmenu pomerov alebo nie) je preto neprípustná. Naopak, bez významnejšieho prínosu sa javí poukaz na rast indexu cien, o to viac, že okresný súd (fakticky v rozpore s tým, čo by mal tento argument preukázať) konštatuje pokles spotrebiteľských cien za rok 2014.

Nepreskúmateľným, resp. nepresvedčivým je za aktuálnej situácie taktiež záver okresného súdu o tom, že navrhovateľ žije v nadštandardne zariadenom dome. Najprv totiž súd vymenúva položky, ktoré otec do domu zakúpil ešte v období predchádzajúcom výkonu živnosti (t.j. argument, ktorý nepodporuje predmetný záver súdu), nadväzne však bez ďalšieho konštatuje nadštandardnosť bývania otca; navyše bez konkrétnej špecifikácie, v čom táto nadštandardnosť má spočívať.

Na druhej strane vo vzťahu k maloletej v odôvodnení chýba vymedzenie sumy výdavkov, ktorú okresný súd u maloletej považuje za odôvodnenú a relevantnú v súvislosti s jej športovou činnosťou. Právnej úprave nezodpovedá ani určovanie zmeny vyživovacej povinnosti od prvého dňa mesiaca, v ktorom bol podaný návrh na zmenu. Podmienky, za ktorých možno zmeniť vyživovaciu povinnosť späťne vyplývajú zo znenia § 77 ods. 1 Zákona o rodine a súd musí v prípade aplikácie predmetného ustanovenia pomenovať konkrétne dôvody hodné osobitného zreteľa.

V prípade spornosti výdavkov otca (súvisiacich s podnikateľskou činnosťou) do úvahy prichádza i prípadné posúdenie štruktúry týchto výdavkov z pohľadu ich nevyhnutnosti a prednosti pred zákonnou

vyživovacou povinnosťou. Vo vzťahu k „bežným“ (nie podnikateľským) výdavkom otca možno zároveň predbežne konštatovať, že sa javí opodstatnenou úvaha matky o nereálnosti úhrady prezentovaných mesačných výdavkov pri „priznanom“ príjme otca. Náležitou reakciou okresného súdu na takúto disproporciu v tvrdeniach účastníka je dôsledné požadovanie jej konkrétneho vysvetlenia.

Napokon pre posúdenie aktuálneho rozsahu spôsobilosti otca platiť vyživovaciu povinnosť bude relevantnou tiež okolnosť, ktorá nastala až počas odvolacieho konania, a to zvolenie do funkcie starostu. V danej spojitosti bude potrebné vykonať doplňujúce dokazovanie ohľadne príjmu otca dosahovaného z výkonu predmetnej funkcie.

V ďalšom postupe v konaní okresný súd po procesne náležitom vykonaní dokazovania preskúmateľným spôsobom vyhodnotí všetky z pohľadu zmeny vyživovacej povinnosti relevantné okolnosti a v nadväznosti na to upraví výšku vyživovacej povinnosti (prípadne diferencovane v jednotlivých obdobiach).

Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie **n i e j e** prípustné.